

✓ کارنیل، بزرگترین شبکه موفقیت ایرانیان می باشد، که افرادی زیادی توانسته اند با آن به موفقیت برسند،
فاطمه رتبه ۱۱ کنکور کارشناسی، محمد حسین رتبه ۶۸ کنکور کارشناسی، سپیده رتبه ۳ کنکور ارشد،
مریم و همسر سش راه اندازی تولیدی مانتو، امیر راه اندازی فروشگاه اینترنتی، کیوان پیوستن به تیم
تراکتور سازی تبریز، میلاد پیوستن به تیم صبا، مهسا تحصیل در ایتالیا، ..... این موارد گوشه از افرادی
بودند که با کارنیل به موفقیت رسیده اند،

شما هم می توانید موفقیت خود را با کارنیل شروع کنید. برای پیوستن به تیم کارنیلی های موفق روی
لینک زیر کلیک کنید.

www.karnil.com

WWW.KARNIL.COM

خندہ درمانی

فاطمه شعبانی

World Laughter Day
Sunday 15 May 2013

خنده درمانی

(Laughter Therapy)

فاطمه شعیبی

نوبت چاپ: اول

تعداد: نامحدود

انتشاربرای وب: فاطمه شعیبی

تعداد صفحات همراه جلد: ۶۴ صفحه

انتشار: رایگان

سال انتشار: ۱۳۹۲

ناشر الکترونیک: کتابخانه الکترونیکی مای بوک

ویگاه: www.mybook.ir

فهرست

مهارتی به نام "خنده"

اثرات خنده‌یدن

اهمیت لبخند

خنده چیست؟

تأثیرات لبخند و خنده

آثار مثبت خنده‌یدن

بیست و پنج دلیل برای خنده‌یدن

تأثیر خنده بر چهره

خنده و دستگاه ایمنی

تأثیر بر روی دستگاه تنفسی

چرا خنده دوای هر درد است؟

انسان چرا می‌خنده؟

خنده چه ماهیتی دارد؟

باشگاه خنده

خنده طبیعی یا مصنوعی

چرا برای خنده‌دن، منتظر دلیل شویم؟

چرا مردم می‌خندند؟

اثرات روانی خنده

سلامتی و قدرتمندی بیشتر

فشار روانی کمتر

دل شادی بیشتر

تحقیقات بیشتر

خنده‌دن، ضامن سلامتی و طول عمر

آیا خنده بهترین پزشک است

انواع لبخند

خنده درمانی در خدمت مدیتیشن (تمرکز فک) و ریلکسیشن

از ته دل بخندیم

بذله گویی بهترین پاسخ، شرایط ناگوار

مهارت بذله گوئی

منابع

مهارتی به نام "خنده"

گاهی خنديدين آتقدر برای ما انسان ها عادی می شود که فراموش می کنيم،
چقدر شگفتآور است. آيا تا به حال به اين مسئله فکر کرده ايد که خنده چقدر
مي تواند در عمل و عکس العمل بدن سودمند باشد و آيا می دانيد در هنگام
خنديدين در بدن چه اتفاقی رخ می دهد؟

• اثرات خنده‌یدن

خنده باعث می‌شود انرژی از منبع درونی وجود شما به سطح بیاید. انرژی همانند سایه‌ای خنده را دنبال می‌کند و به دنبال آن جاری می‌شود. آیا تا کنون توجه کرده‌اید اوقاتی که واقعاً و از ته دل می‌خنده‌ید، به طور عمیق در حالت مدیتیشن قرار دارید؟

در واقع در این لحظات فکر کردن کاملاً متوقف می‌شود. اساساً غیر ممکن است که در یک زمان هم فکر کرد و هم خنده‌ید. خنده‌یدن و فکر کردن دقیقاً متضاد یکدیگرند.

اگر واقعاً بخنده‌ید، فکر کردن متوقف می‌شود ولی اگر فکر کردن ادامه پیدا کند، خنده، واقعی و از ته دل نخواهد بود. هنگامی که شما عمیقاً می‌خنده‌ید، ناگهان فکر ناپدید می‌شود. خنده‌یدن یکی از بهترین، ساده‌ترین و طبیعی‌ترین راه‌های خلاصی از شر ناآرامیهای ذهن است. خنده‌یدن می‌تواند مقدمه‌ای شورانگین برای وارد شدن به مرحله توقف افکار و بی‌ذهنی باشد.

هر روز صحیح پس از بیدار شدن از خواب قبل از باز کردن چشمانتان به خوبی بد نتان را کش و قوس دهید و خستگی احتمالی را به این قریب از تن خود بیرون کنید. پس از سه یا چهار دقیقه همان طور با چشمان بسته شروع به خندیدن کنید.

برای مدت پنج دقیقه فقط بخندید. در ابتدا ممکن است خنده شما واقعی نباشد ولی پس از مدتی صدای این خنده مصنوعی باعث خواهد شد تا واقعاً بخندید. خود را کاملاً رها کنید و به این خنده بسپارید. شاید چند روزی طول بکشد تا این حالت به طور واقعی اتفاق بیفتد. این مدیتیشن تاثیر بسیار خوبی خواهد داشت و باعث می‌شود تا کل روز شما تغییر کند

• اهمیت لبخند

دانش روانشناسی، امروزه بی برد است که لبخند در زندگی ما از اهمیت بهسزائی برخوردار است. لبخند و خنده هیچ عارضه جانبی مضری ندارد و حتی اگر نتواند به خودی خود بیماری و فشارهای روانی را علاج کند، حداقل می‌تواند لحظات نگرانی بوجود آمده از بیماری را برطرف سازد.

لبخند علاوه بر معکوس کردن مسیر بیماری و تأمین سلامت، بهترین یخشکن در گرددهای اجتماعی است.

در سال‌های اخیر دانشمندان سعی داشتند که فیزیولوژی خنده و اثرات پزشکی قابل اثباتش را آشکار کنند.

گروهی از این وحشت دارند که اگر زیاد بخندند و یا لبخند به لب داشته باشند، دیگران آنها را جدی نگیرند در حالی که باید بدانیم امروزه مشکل، خنده زیاد نیست، بلکه کمبود خنده است. البته بایستی صادقانه خنديد و شخصیت خود را نیز در نظر داشت. خنده آنگاه مؤثر و درمان‌بخش است که به موقع باشد و به شخصیت دیگران آسیب نرساند. خنده‌های بی‌مورد و تمسخر آمیز، انسان را غافل می‌کند و پرده سیاهی بر روی عوامل شادی‌آفرین دیگر می‌کشد.

• خنده چیست؟

در واقع خنده یک برنامه است که کل سیستم بدن را درگیر می‌کند. ممکن است خنده در اثر گفتن یک مطلب خنده‌دار باشد که از عصب شنوائی ما

شروع می شود، و یا ممکن است در اثر دیدن تصاویر خنده دار و کمیک بوده و از چشم هایمان شروع شود. دانستن این نکته می تواند جالب باشد که پیدایش خنده پیش از به وجود آمدن زبان بوده است و عمیقاً با پیدایش ما ارتباط دارد.

● تأثیرات لبخند و خنده

لبخند زدن و خنديدين ، نشانه داشتن شخصيتی دست و دلباز، اجتماعی و خوش قلب است. گرچه ما معمولاً خنديدين زياد را با سبکسری يكى می دانيم ولی بایستی بدانيم که تغييراتی فراسوی سبکسری در جسم و بدن انسان به واسطه خنديدين و لبخند زدن به وجود می آيد که ظاهرات عينی آن شادمانی است که در اين حالت تمام جسم تنظيم می شود و ذهن شفافتر می گردد.

● آثار مثبت خنديدين

خنده پدیده ای است که در اغلب موارد برای ابراز شادمانی و لذت به کار می رود و يك توانايی است که در بين موجودات زنده فقط انسان داراي آن است . انسان با توانايی خنديدين به دنيا می آيد و بدون هیچ آموزشی از همان آغاز می تواند بخندد.

از دیدگاه روانشناسی خنده و اکنشی است که برای تخلیه هیجانات به کار می‌رود در واقع از طریق خنديدين انرژی ذخیره شده ناشی از شرایط مختلف مثل کنترل محیط، کنترل ذهن فرد و حوادث زندگی از ذهن و بدن تخلیه می‌شود و به همین دلیل معمولاً پس از مدتی خنديدين احساس آرامش زیادی به فرد دست می‌دهد.

تحقیقات علمی نشان می‌دهد در حالی که افسردگی به دستگاه ایمنی بدن در برابر بیماری‌ها آسیب می‌رساند، خنده با کاهش کورتیزول، افزایش هموگلوبین، افزایش فعالیت سلول‌های کاهنده درد و افزایش سیتوکنین دستگاه ایمنی را تقویت می‌کند. وقتی شخصی می‌خندد وجودش از احساساتی مثل آسودگی، گرما، رهایی و سرحالی آکنده می‌شود و اینها همان احساساتی هستند که در بردارنده مفهوم کلی سلامت اند. خنده یکی از مهم‌ترین ورزش‌های نمی‌تواند مثل خنده بیشتر عضلات بدن را به جنبش درآورد یک دقیقه خنديدين برابر با چهل مرتبه نفس عمیق کشیدن است. همچنین روزانه ۱۵ دقیقه خنديدين بخش زیادی از منافع حاصل از

پیاده روی صبحگاهی را در بر دارد . خنده با کاهش وزدودن احساسات منفی نقش مهمی در پیشگیری از حملات قلبی دارد و نوعی ماساژ قوی برای قلب است.

بدن ما به طور طبیعی مجذب به مواد شیمیایی ضد دردی است که در صورت لزوم برای تخفیف درد از مغز آزاد می شود و همانطور که قبل اشاره شد اندروفین نام دارد خنده دن باعث افزایش ترشح این مواد می شود . از آنجا که اشتغال ذهنی و اضطراب از موانع مهم یادگیری به شمار می رود ، از این رو خنده دن در ابتدای مطالعه باعث ایجاد آرامش فکری می شود و فرآیند یادگیری را آسان می کند .

● بیست و پنج دلیل برای خنده دن

۱. خنده چهره را شاداب و زیبا می کند.
۲. خنده عمر را طولانی می کند.
۳. خنده سن افراد را کمتر نشان می دهد.
۴. خنده رگ هارا گشاد می کند که در سلامتی مؤثر است.

۵. خنده با افزایش هورمون کورتیزول ایمنی بدن را در برابر بیماری‌ها زیاد می‌کند.
۶. خنده با شستن CO₂ از خون احساس مطلوبی ایجاد می‌کند.
۷. خنده کلسیترول خون را کاهش می‌دهد.
۸. خنده گرفتن حمام اکسیژن است.
۹. خنده با افزایش هورمون سروتونین احساس سرخوشی ایجاد می‌کند.
۱۰. خنده با کاهش شمار ضربان قلب (HR) نقش مؤثری در سلامتی دارد.
۱۱. خنده تعادل ظرفیت هورمونی ایجاد می‌کند.
۱۲. خنده با شستن CO₂ از خون پوست را شاداب می‌کند.
۱۳. خنده از بیماری زخم معده و دوازدهه پیشگیری می‌کند.
۱۴. خنده نوعی دویدن بی حرکت است.
۱۵. خنده افراد چاق را لاغر می‌کند.
۱۶. خنده باعث می‌شود به دندان‌هایمان بیشتر توجه کنیم و در نظافت آنها بکوشیم.

۱۷. خنده چین و چروک صورت را از بین می برد.
۱۸. خنده با افزایش ترشح اندورفین از مغز باعث احساس سرخوشی می شود.
۱۹. خنده تحمل دردهای جسمانی را آسان تر می کند.
۲۰. خنده گرفتگی عضلانی را برطرف می کند.
۲۱. خنده باعث رفع خستگی می شود.
۲۲. خنده بر همه دستگاههای بدن اثر مثبت می گذارد.
۲۳. خنده ساده‌ترین روش برای پیشگیری از سرطان است.
۲۴. خنده بهترین ماساژ برای اندامهای داخلی است.
۲۵. خنده بهترین پزشک انسان است.

• تاثیر خنده بر چهره

خنده درمان مؤثر و قدرتمندی برای غلبه بر پیری و حفظ زیبائی و شادابی است. در خنديدين تنها يك عضله اصلی به کار گرفته می شود، در صورتی که برای بروز حالتی چون خشم و اندوه و اخم تعداد بیشتری از عضلات باید در هم کشیده شوند. لبخند موجب می شود تا افراد سرزده‌تر و شاداب تر

به نظر برسند، زیرا افزایش جریان خون موجب قرمن شدن صورت شده و

شادی خاصی بر ما مستولی می‌شود.

چشم‌ها خنده را دریافت می‌کنند و اگر شدت خنده زیاد باشد، مجاری اشک

فعال می‌شوند. تحقیقات بیانگر این است که اشک چه در اثر شادی و چه

ناراحتی، علایم فشار و استرس را کاهش می‌دهد.

● خنده و دستگاه ایمنی

به طور طبیعی دهان ما با باز شدن، اجازه خروج صدای های موزون (ها، ها)

را از هوا می‌دهد و طبق بررسی‌هایی که بر روی بزرگ‌بیمارانی که بعد از

مشاهده یک کلیپ خنده‌دار انجام داده‌اند مشخص گردید که سطح عوامل

مقابله کننده با بیماری‌ها به نام ایمونوگلوبین ها افزایش می‌یابد و تحقیقات

دیگر نشان می‌دهد که عملکرد ایمنی و دفاعی بدن را افزایش می‌یابد.

● تأثیر بر روی دستگاه تنفسی

در اثر خنده، دیافراگم، عضله قوی‌ای که در زیر شش‌ها قرار دارد، بالا و

پائین می‌رود و شش‌ها پر از هوا می‌کند و سپس این هوا را از آنها خارج

گرده و به سمت سیستم صوتی جهت تولید صدا می‌فرستد. در این قبادلات خون مملو از اکسیژن شده و قلب، خون تمیزتری را دریافت می‌کند و شاداب تر و پر انرژی تر می‌شود.

هنگامی که هورمون‌های ناشی از فشارهای روانی بد طور دائم به مقدار زیاد ترشح می‌شوند، برسیستم ایمنی غالب می‌شوند و سیستم دفاعی بدن تضعیف شده و قادر به انجام وظیفه خود به طور کامل نخواهد بود و به همین دلیل راه را برای درد و ایجاد زمینه برای انواع عفونت‌ها فراهم می‌آورد. اما خنده و شادی می‌توانند سلاح مؤثری برای حمله به این سیکل ناسالم ترس و فشار روانی باشد.

از این رو است که افراد مثبت نگر و خوش بین کمتر به اختلالات ناشی از فشار روانی مبتلا می‌شوند. به یاد داشته باشید که افراد می‌توانند بیماری‌های خود را راحت و بدون هیچ هزینه‌ای با خنده درمان کنند. نورمن کازنیر توانست بیماری خود را که پزشکان معتقد بودند لاعلاج است با دیدن فیلم‌های خنده‌دار مدواوا کند، و همین مسئله باعث شد وی از این شیوه

به عنوان یک روش درمانی استفاده کند. خنده می‌تواند تغییرات فیزیولوژیکی گسترده‌ای چون بهبود عملکرد هضم، تنظیم سیستم‌های داخلی و بهبود جریان خون در بدن را ایجاد کند.

خنده می‌تواند وسیله‌ای قدرتمند برای شفای بیماران و واکنشی قوی علیه بیماری‌ها باشد. اغلب اتفاقات و حوادث پریشان‌کننده زندگی را می‌توان با روحیه بذله‌گوئی به اموری قابل تحمل تبدیل کرد. این روحیه که فرد بتواند هنگام خشم ، عصبانیت یا هر موقعیت عاطفی و رنج‌آور دیگر ، لحظه‌ای توقف کند و با خود شوختی کند یا به خود، رفتار و نگرش‌های خود بخندد یک مهارت است مهارتی که باید آموخته شود.

شوخ طبیعی و خوش روئی را می‌توان ساده‌ترین راه آفرینش شادی دانست. شوخی، روح را شاد می‌کند و با آفرینش لبخند، انسان و محیط را شادابی و خرمی می‌بخشد. خنده ، حتی لبخند و حتی خیال خنده شگفتی مطبوعی به روح انسان می‌بخشد که غالباً با آرامش اعصاب و سبکی ذهن همراه است .

● چرا خنده دوای هر درد است؟

خنديدين نوعي آنتي بيوتيك طبیعی است که همه انسانها با استفاده از آن ، می توانند بسیاری از دردهای خود را تخفیف دهند. خنده واکنشی است غیر ارادی که باعث اتقباض هماهنگ پانزده ماهیچه صورت و سریع شدن تنفس و جریان خون و نتیجتاً افزایش ترشح آدرنالین در خون می شود که تاثیر نهایی آن ایجاد احساس لذت و شادابی در فرد است.

خنده ارزانترین داروی پیشگیری و مبارزه با بسیاری از بیماری‌ها است و باعث پائین آمدن ضربان قلب و کاسته شدن فشار خون می شود و از آنجا که شخص را وادار می کند که نفس عمیق بکشد، موجب می شود میزان اکسیژن بافت‌ها افزایش یابد، لذا خنده باعث طولانی شدن عمر می شود.

ترشح هورمون «ایمونو گلوبولین» در بدن با میزان خنديدين ما ارتباط مستقیم دارد. «ایمونو گلوبولین» به مبارزه دستگاه‌ایمنی بدن با باکتری‌ها و میکروب‌ها کمک کرده و شخص را برای مقابله با بیماری‌ها آماده می کند.

در اثر خنديدين، نوعی ماده شیمیایی خاص سیستم عصبی به نام «آندروفین» تولید می‌شود که در شخص اعتماد به نفس و سرخوشی ایجاد می‌کند. پژوهش‌های دیگر بر روی خنديدين نشان می‌دهد که انسان‌ها به وسیله خنده، درد را بیشتر تحمل می‌کنند به این دلیل که خنده قریح اندروفین‌ها را زیادتر می‌کند و اندروفین‌ها کشنده‌های طبیعی درد در بدن هستند.

در واقع «آندروفین» ماده‌ای مشابه مرفين است که در بدن ساخته می‌شود، مقدار این ماده در خون، در اثر ورزش و فعالیت‌های نشاط آور، بالا می‌رود. دانشمندان انگلیسی بعد از سال‌ها تحقیقات به این نتیجه رسیدند که یک دقیقه از قه دل خنديدين معادل ۴۵ دقیقه ورزش، انسان را سرحال می‌آورد.

بنابر آخرین تحقیقات علمی، خنديدين، باعث کاهش بروز انواع بیماری‌ها از جمله بیماری‌های قلبی می‌شود. از طرفی خنده با ایجاد تغییراتی در راه‌های تنفسی، باعث می‌شود هوای بیشتری در بینی ما جریان یافته و به سرد شدن مغز کمک کند و هر چه مغن خنک تر باشد، ما شادتر خواهیم بود.

کسانی که دچار حمله قلبی شده‌اند در روز با حداقل ۳۰ دقیقه خنده‌یدن

می‌توانند احتمال حمله قلبی دوم را تا حد قابل توجهی کاهش دهند.

همچنین کسانی که فشار خون دارند نیز با وجود روحیه شاد و خنده‌یدن

می‌توانند فشار خون خود را در حد مطلوب نگه دارند. در حال حاضر این

عقیده که قسمت اعظم بیماری‌ها بر اثر احساسات منفی و اضطراب‌ها به

وجود آمده و پیشرفت می‌کند، توسط اکثر روانشناسان و روانپزشکان مورد

قبول قرار گرفته است.

استرس‌ها و اضطراب‌ها روزانه در طول زمان چنان ناهماهنگی‌هایی در

جسم ایجاد می‌کند که ممکن است به بحران روانی منتهی شود.

زمانی که هورمون‌های ناشی از فشار روانی به طور دائم به مقدار زیاد

تولید شود، سیستم دفاعی بدن قادر به انجام وظیفه کامل نخواهد بود و

همین راه را برای انواع عفونت‌ها و بیماری‌ها هموار کرده و اندام‌های

داخلی بدن را تحت فشار شدیدی قرار خواهد داد. خنده‌یدن می‌تواند سلاح

موثری برای مقابله با این فشارهای روانی و استرس‌های روزمره باشد.

امروز پنهان داشت بشر به اندازه‌ای وسعت گرفته است که رشته‌های خاص و متفاوت آن بی شمار شده است و حیطه آن را یک پسوند «اولوژی» از حیطه رشته‌های دیگر جدا می‌کند. مثلاً بررسی روان شناختی و فیژیولوژی خنده با اسم «ژلاتولوژی» به مفهوم خنده شناسی معرفی می‌شود.

• انسان چرا می‌خندد؟

پژوهشگران موضوع خنده، یا ژلاتولوژیست‌ها، کوشیده‌اند که به ماهیت خنده بی ببرند و به این سوال پاسخی علمی بدهند که انسان چرا می‌خندد؟ می‌دانیم که جای دریافت یک موضوع خنده آور، در قسمت قدامی یا جلویی قشر بیرونی و خاکستری رنگ مغز قرار دارد.

اکنون خنده شناسان در زمینه مبدا یا منشا خنده پژوهش می‌کنند. دو محقق آمریکایی به نام‌های متیو جرویس و دیوید اسلون ویلسون از دانشگاه بینگهمتون در نیویورک، چند ماه پیش در مقاله‌ای اظهار داشتند که

در حدود دو میلیون سال پیش در اجداد انسان این توانایی پدید آمد که بتوانند حالت‌های مختلف بیانی در چهره خود را کنترل کنند و به این ترتیب هم بی اختیار و هم با اراده خود بخندند. اما مدت‌ها گذشت تا انسان در مسیر تکامل به مراحلی بالاتر از شناخت و آگاهی کار بردا زبان رسید و خنده با شوخی و مناخ ارتباط پیدا کرد. بنا بر این، اگر بتوانیم خنده را پدیده‌ای مستقل و جدا از بذله و شوخی و مناخ بگیریم، خنده چه ماهیتی دارد؟

● خنده چه ماهیتی دارد؟

جوابی که بر اساس پژوهش علمی به این سوال می‌توان داد، این است که خنده در روابط اجتماعی افراد از طریق گفت و گو کاربرد دارد. یکی از محققین به نام رابرт پروین از دانشگاه مریلند در بالتیمور آمریکا، دریافته است که ما در هنگام گفت و گوهای عادی به نسبت بیشتر می‌خندیم تا با شنیدن جوک و لطیفه که گاه پیش می‌آید.

توانایی خنداندن دیگران غالباً با کسب موقعیت و قدرت ارتباط دارد، به این معنی که اگر بتوانید دیگری را بخندانید، او را به تسلط خود در آورده‌اید.

رابرت پرواین گفته است که زن‌ها معمولاً بیشتر از مردّها می‌خندند، چون مردّها هستند که بیشتر به گفتن چیز‌های خنده‌انگیز تمایل دارند. برخی دیگر از محققین گفته اند که خنده مسری است، همان‌طور که خمیازه یک نفر دیگر ان را به خمیاره کشیدن و آمی‌دارد. شنیدنی است که مسری ترین مورد خنده در سال ۱۹۶۲ در قانزانیا اتفاق افتاد و آن هنگامی بود که یک دسته دختر دانش‌آموز به خنده‌ای طولانی در آمدند، خنده آنها به افراد دور و بره آنها سرایت کرد و خندهای که از اینجا شروع شده بود، ماه‌ها ادامه یافت.

• باشگاه خنده

دکتر مادان کاتاریا، پزشک هندی که بنیانگذار باشگاه خنده و روز خنده در جهان است نخستین بار در سال ۱۹۵۵ پس از خواندن کتاب «کالبدشکافی یک بیماری» نوشته کارمن کازینس روزنامه نگار آمریکایی که به تأثیر خنده در درمان یک بیماری صعب العلاج اشاره داشت، تصمیم به راه‌اندازی باشگاه خنده کرد. وی که در آن زمان سردبیر نشریه «مای داکتر» بود، سرفجات

همراه چهار نفر دیگر در پارک عمومی شهر بمبئی نخستین جمع خنده درمانی را تشکیل داد و شروع به خنديدين کرد. شيوه او در ابتدا مورد تمسخر قرار گرفت اما پس از مدتی طرفداران زيادي پيدا کرد. ورود به باشگاهي که کاتاريا پيشنهاد آن را داده بود برای همه آزاد بود و هر کسی می توانست اول صبح فرديک ۲۰ دقيقه تمرين خنده کند. در ابتدا برای خنديدين يك نفر لطيفه يا داستان هاي خنده دار تعریف می کرد اما پس از مدتی با حذف لطيفه گويي ، خنديدين بدون محرك تمرين شد. امروزه در باشگاه هاي خنده درمانی ، افراد با پيوستان به گروه هاي بزرگ بي دليل شروع به خنديدين می کنند. پيشروان اين گروه ها معتقدند خنده مسرى است و اعضا ضمن برقرار کردن ارتباط چشمی يكديگر را به نوعی وادر به خنديدين می کنند.

بعدها لارنس که جلسات خنده درمانی را در تورنتو برگزار می کرد علاوه بر خنديدين دست زدن را هم به منظور کمک به گرديدش خون در بدن به مراسم خنده درمانی افزود. به طور کلي مراسم خنديدين شامل انواع خنده هاي

است که حتما خواندن نام آنها خنده‌ای هم بر لبان شما خواهد نشاند. از جمله در ابتداء اعضا به صورت هماهنگ هاهای هوهو را با صدای بلند تکرار می‌کنند. سپس خنده از قلب، خنده سلام و احوالپرسی، خنده یک متزی، خنده شیر قهوه، خنده شیر، خنده تدریجی و... را که از انواع مختلف خنده هستند تمرین می‌کنند.

• خنده طبیعی یا مصنوعی

امروزه استرس یکی از عوامل مشترک در اغلب بیماری‌های استرس و از بی‌خوابی و افسردگی گرفته تا آسم، بیماری‌های قلبی و حتی سرطان همگی تابعی از استرس و اضطراب به شمار می‌آیند. پژوهش‌های علمی زیادی نیز نشان می‌دهد که خنیدن خمیر کاهش هورمون‌های استرس در بدن به تقویت دستگاه ایمنی کمک می‌کند. منتقدان این روش بررسی‌های مختلفی در مورد خنده به اصطلاح مصنوعی و مقایسه آن با خنده طبیعی انجام دادند همچنین تحقیقات مختلفی در زمینه کیفیت خنده صورت گرفته است که همگی آنها نشان می‌دهد چه به صورت خودجوش بخنید و چه خودتان را به زور و ادار

به خنده کنید بدن مواد شیمیایی یکسانی تولید می‌کند. دانشمندان معتقدند کودکان روزانه حداقل چهار صد بار می‌خندند اما در سنین بالاتر افراد گاهی به سختی یکبار در طول روز می‌خندند.

• چرا برای خنديدين، منظر دليل شويم؟

خنديدين خيلي دشوار شده است. مردم به ندرت می‌خندند و حتی وقتی می‌خندند، خنده شان حقيقي نیست. زندگی چنان که هست، دليلی کافی برای خنديدين است. خنديدين ساده ترین کار در دنیاست، به شرطی که به آن مجال دهيد. مردم می‌خندند، گویی به دیگران منت می‌گذارند و وظیفه‌ی خاصی را به انجام می‌رسانند.

نباید بخنديid تا شخص دیگری را شاد کنید، زیرا اگر خودتان خوشحال نباشد، نمی‌توانید هیچ کس دیگر را شاد کنید. باید به خودی خود به خاطر خود بخنديid، بی آن که منظر دليلی برای خنديiden باشيد. اگر درون هر چيز را ببینيد، دیگر قادر نخواهيد بود خنده را متوقف کنید. همه چيز برای خنديiden مهم است.

چیزی کم نیست اما ما اجازه نمی دهیم. ما خسیس هستیم. در مورد خنده، عشق و زندگی خساست به خرج میدهیم. وقتی بدانید می توان خساست را کنار گذاشت، وارد بعد قازه ای می شوید. خنده یک آیین معنوی واقعی است و هر چیز دیگر فقط وهم و گمان است.

• چرا مردم می خندند؟

در اصل چرا مردم می خندند؟ مقصود از خنده‌یدن چیست؟ خنده بسیار مسری است و به همین دلیل ممکن است به بخشی از رفتار انسان بدل شده باشد که پیوند یافتن اجتماعی را تقویت می کند. هنگامی که گروهی از افراد می خندند، به نظر می رسد این پیام را منتقل می کنند: «راحت باشید، شما در میان دوستان خودتان هستید.» موریل طنز را شیوه‌ای برای پذیرفتن مرگ و ناخرسندي کلي زندگي در اين جهان مي داند. دکتر موریل يادآور می شود که بسیاری از مدیران به علت ترس از بطالت، خنده در ساعات کار را نمی پسندند اما او معتقد است که چنین عقیده‌ای نادرست است. خنده یا نبود آن

ممکن است بهترین علامت برای یک مدیر درباره جو محيط‌کاری و خلق و خوی کارمندانش باشد.

نظریه دیگری درباره علت خنده‌den «نظریه برقی» می‌گوید که افراد به این علت می‌خندند که تاکید کنند که در سطحی معادل یا بالاتر از اطرافیانشان هستند. پژوهش نشان داده است که روسا گرایش دارند که بیش از زیردستانشان جوک بگویند. زنان در حضور مردان بسیار بیشتر می‌خندند و مردان اغلب در حضور زنان جوک‌های بیشتری می‌گویند. حتی معلوم شده است که مردان در حضور زنان آهسته‌تر می‌خندند، در حالی که هنگامی که تنها مردان حضور دارند، بلندتر خنده سر می‌دهند. اما خنده برای همه افراد خوشایند نیست. افرادی هستند که از اینکه دیگران به آنها بخندند، ترسی بیمارگونه دارند. این افراد از موقعیت‌هایی که در آن خنده بروز خواهد کرد یعنی اغلب جاهایی که افرادی را ملاقات می‌کنند، پرهیز خواهند کرد.

• اثرات روانی خنده

هرگز به خنده به اندازه نفس کشیدن اهمیت نمی دهیم، زیرا روزانه صدها بار دست به این کار می زنیم. اما اخیراً دانشمندان در مورد تشخیص این شناسی روانی شناخت چگونگی کمک مغز به بیبود جسم بیش از پیش توجه می کنند.

آنان پی برده اند خنده بی که انسان از ته دل می کند نشاط انجینز بوده و فواید بسیاری به همراه دارد. پژوهشی که در سال ۱۹۹۴ در یکی از دانشکده های بزرگ صورت گرفته حکایت از آن دارد که خنده نشانه آشکاری از خوش بینی و قوت قلب است که تاثیر چشمگیری بر روی افراد دارد. در بررسی یاد شده اسلامیدهای مردان و زنانی که می خنده بودند یا نمی خنده بودند را به دانشجویان نشان داده و از آنها خواستند اسلامیدها را نمره گذاری کنند. دانشجویان به افراد خنده رو امتیازهای بیشتری دادند. به نظر آنان اشخاص خندان ، انسان های دلشادتر ، آرام تر ، منطقی تر ، صمیمی تر ،

خوش چهره تر، با محبت تر و دلسوزتر از آنانی هستند که لب به خنده نمی گشایند.

• سلامتی و قدرستی بیشتر

خنده توام با سایر رفتارهایی که سبب خشنودی و آرامش ما می شوند، مانند قاه قاه، یوگا، دعا و نیایش، اندیشه و ورزش، سیستم ایمنی بدن را تقویت کرده و در برابر اقسام عفونت‌ها و بیماری‌ها محافظت می کند. خشم، تنش و نگرانی، بر تعداد هورمون‌های تنش زای تضعیف کننده سیستم ایمنی بدن می افزاید.

لبخند یا خنده، ترشح هورمون‌های تنش زای را متوقف می سازد. شوخي و طنز نیز تلاش سلوک هایی را که پادزهرهای ضد عفونت را به وجود می آورند، زیاد می کند. این قبیل پادتن‌ها در حقیقت مواد شیمیایی اند که به انهدام ویروس‌های مهاجم به یاخته‌ها و پاره‌یی سرطان‌ها یاری می رسانند.

• فشار روانی کمتر

خنده به شخص کمک می کند تا مشکلات را اعم از ساده و پیچیده، مهار کرده و با آنها آسان تر رویارویی کند. یکی از اساقید کافادا روی دو گروه از دانشجویان مطالعه کرد و متوجه شد آنها یعنی که در چهره شان نگرانی موج می زند، اولین آزمون خود را رخدادی پر تشویش می انگاشتند لیکن دانشجویان شوخ طبع در جلسه امتحان فشار روانی اندکی داشتند.

● دل شادی بیشتر

داروین و شمار زیادی از پژوهشگران معتقدند که خنده قادر است شادی بخش باشد یا حسی مثبت در انسان پیدید آورد. بر عکس اخم کردن و ترس رویی وی را اندوهگین می سازد. پژوهشگران می گویند؛ موقعی که می خنديم، ۴۲ ماهيچه صورت را به تحرک و امي داريم و وقتی که ماهيچه های مذكور منقبض می شوند از جريان خون به مغز و ناحيه سينوسی کاسته می شود.

● تحقیقات جدید

نتیجه غیرمعمول یک بررسی جدید نشان می‌دهد که شما و شما افرادی که هیچگاه یکدیگر را ندیده‌اید، ممکن است بر احساسات یکدیگر تاثیر داشته باشید.

جیمن فولر، استادیار علوم سیاسی در دانشگاه کالیفرنیا، سان‌دیه‌گو و یکی از این پژوهشگران می‌گوید: "شادی شخصی ما به فراسوی افرادی که به

طور مستقیم با آنها در ارتباط هستیم، گسترش پیدا می‌کند."

فولر گفت پژوهشگران پیش از این می‌دانستند که رفتارهای فرد بر افراد دیگر اثر می‌گذارند، "اگر من لبخند بزنم، احتمال اینکه شما لبخند بزنید، افزایش می‌یابد. ما می‌دانیم که پیشخدمت‌هایی که لبخند می‌زنند، انعام بیشتری دریافت می‌کنند."

اما آیا سایر افراد، آنهاستی که در خط بعدی قرار دارند، این تاثیر را خواهند گرفت؟ یا آن چنانکه فولر بیان می‌کند: "آیا تاثیر شخص به شخص می‌تواند به همه شبکه اجتماعی منتشر شود؟"

این بررسی جدید ، یک مورد از رشته‌ای از بررسی‌ها است که به مسربودن بالقوه چیزهایی مانند انزواجویی و سیگار کشیدن می‌پردازد، قصد داشت به این سوال پاسخ گوید.

فولر و نیکولاوس کریستاکیس استاد دانشکده پزشکی هاروارد بـ ۴۷۳۹ تقریباً پیوندهای دوستی آنها را با سایر افراد در طول ۲۰ سال از ۱۹۸۳ تا ۲۰۰۳ دنبال کردند.

این دانشمندان دریافتند که شادبودن یک شخص با بیشترین احتمال میزان‌های شادی را در افرادی تقویت می‌کند که نزدیک ترین رابطه را با او دارند: همسران، بستگان، همسایه‌ها، و دوستان.

اما اگر شخصی خوشحال باشد، افزایش‌های احتمال خوشحالی دوستی که در فاصله یک مایلی از زندگی می‌کند، ۲۵ درصد افزایش پیدا می‌کند.

این اثر "آبشاری"، آن چنان که پژوهشگران آن را می‌نامند، ادامه پیدا می‌کند: برای دوست یک دوست ۱۰ درصد احتمال بالاتر خوشحال بودن وجود دارد و برای دوست این دوست بخت خوشحال بودن $6/5$ درصد بالا می‌رود.

به عبارت دیگر، شادی یک شخص می‌تواند از سه درجه فاصله گسترش یابد. آنهایی که در مرکز چنین دوایری هستند، ممکن است افرادی باشند که به قول فولر "شما هرگز ملاقات نکرده‌اید. اما خلق و خوی آنها اثر عمیقی بر روی خلق و خوی خود شما دارد."

اینکه افراد با احتمال بیشتری دوستانی را انتخاب می‌کنند که مانند خودشان هستند.

روزمری بلینز نگر، استاد نمو انسانی در ویرجینیا تک، می‌گوید: "افرادی که تعداد بسیاری از افراد شاد آنها را احاطه می‌کنند، نسبت به افرادی که بوسیله افراد ناشاد احاطه می‌شوند، با احتمال بیشتری در آینده شاد خواهند بود."

• آیا خنده بهترین پیشک است؟

تحقیق‌های اخیر، به صراحت نشان می‌دهد که خنده به جزء در مسائل روانی و جسمانی، در بعدهای اجتماعی نیز بسیار تأثیرگذار بوده است. یکی از علت‌های معمول افسردگی، جدائی فرد از جامعه و پائین آمدن ارزش‌های

اجتماعی وی در خانواده است. این مشکل‌ها و این روند در جامعه‌های رو به افزایش است. کلوپ‌های خنده به بسیاری از مردم کمک کرده که از دست قرص‌های ضدافسردگی راحت شوند، آن هم سریع و در مدت زمان کوتاه، معجزه کلوپ‌های خنده، این است که باعث دوستی، برادری و عشق میان اعضاء می‌گردد. جای تعجب است، اما واقعیت دارد که این کلوپ‌ها در حال تبدیل به اتحادیه‌های صمیمت و همبستگی می‌باشند.

با گسترش فرهنگ خنده در کلوپ‌های خنده، هر کلوپ، شکل یک اتحادیه کوچک را به خود می‌گیرد که در آن اعضاء، احساس تعلق و وابستگی به یک گروه سالم را تجربه می‌کنند و به تدریج تبدیل به یک خانواده بزرگ و خندان می‌شوند.

خنده، هرگز فقط برای سرگرمی و تفریح نیست که شخص با آن، احساس آرامش کند و همچنین تنها یک پدیده فیزیکی و رفتاری نیست، زیرا در آن حالت، یک عضو باشگاه خنده، به خود این اجازه را می‌دهد که پس از چند ساعت حضور در باشگاه نیز همچنان عصبی، پرخاشگر و قند در جامعه

رفتار کند؟ بلکه خنده، آنقدر احساس ارزشمندی دارد که می‌تواند برای

ترمیم دردها و رنج‌های یک جامعه مردم باشد.

برای نمونه ما در کلوب خنده، یاد می‌گیریم که باعث شادمانی و خنده

دیگران نیز باشیم و به عنوان نمونه، عصبانیت که یکی از عامل‌های

بازدارنده خنده است را از هم نوعان خود دور کنیم. احساس گناه، حسادت،

تنگ‌نظری و... همه از احساس‌های منفی هستند که می‌بایست جای خود را به

مثبت اندیشی، عشق، گذشت، مهربانی، احترام و... بدند، در غیر

این صورت، خنده هرگز در جامعه گسترش نمی‌یابد. خنده و اثرهای آن بر

روی زندگی اعضاء باشگاه خنده باید نمونه و الگوئی برای دیگر افراد باشد.

همه اعضاء گروه با هم متحد و هم هدف هستند تا انگیزه، لبخند، آرامش و

ایثار را به دیگر هم وطنان خود یادآور شوند.

جالب است بدانید که دوست داران خنده در سراسر دنیا در یک پروژه

منحصر به فرد به نام "به یک دوست، زنگ بزن" شرکت می‌کنند. برای

ایجاد دوستی و صمیمیت دوباره با افرادی که زمانی خیلی به هم نزدیک

بودهاید ، این پروژه بسیار مؤثر است. با این تلفن زدن ، به آنان یادآور میشوید که فراموش شان نکردهاید و عشق و سپاس خود را با یک تلفن به آنان هدیه میکنید. برای نمونه میتوانید حافظه تلفن همراه و دفترچه تلفن‌های قدیمی را دوباره بررسی کنید و همه دوستان و عزیزان قان را به چند دسته زیر تقسیم‌بندی کنید:

دوستان کنونی خود، همکاران و آشنایانی که ماهه است با آنان صحبت نکردهاید.

افرادی که در نقاط دیگری زندگی میکنند و شما در گذشته با آنان در آن منطقه، محل یا کشور زندگی کردهاید.

دوستان دوران کودکی ، هم‌کلاسی‌های مدرسه ، دوستان دانشگاه، معلمان و اساتید خود و همه کسانی که به شما چیزی آموخته‌اند.

کسانی که بسیار پیر و تنها هستند و شما آنان را می‌شناسید و ...

متأسفانه واقعیتی که درباره انسان‌ها وجود دارد، این است که "از دل برود"

هر آنچه از دیده برفت"اما دوست داران خنده ، اجازه نمی‌دهند این اتفاق

بیفتد. پس هدف واقعی ما در بحث خنده، توسعه عشق، بدون قید و شرط است. متأسفانه بیشتر دوستی‌های ما به فراموشی سپرده می‌شود، اما طرح "به یک دوست، زنگ بزن" به‌طور کامل با این موضع مخالف می‌کند.

باور کنید قلن شما به یک شخص، می‌تواند احساس لذتی بدهد که او را از افسردگی و نامیدی نجات دهد.

طرح دیگری که در میان اعضاء، متداول و مرسوم است، "فرمول ۴۰ روزه" نامیده می‌شود و به این معناست که اگر فعالیت‌های خوب، فقط ۴۰ بار در طی ۴۰ روز تکرار شوند، جزء عادت‌های خوب شما باقی می‌مانند و در واقع شما به آن خصلت‌های خوب، شرطی می‌شوید.

می‌دانیم نوزادان در طول روز، ۳۰۰ تا ۴۰۰ بار می‌خندند. کمی بیندیشید که بر سر ما چه آمده؟ بمنظور می‌رسد که این تغییر‌های بسیار بد در رفتار ما، ناشی از آموزش‌های غلط در خانواده و اجتماع است. هنگامی که به مدرسه می‌رویم، جگ و لطیفه من نوع می‌شود، زیرا باعث بهم خوردن نظم و انضباط می‌شود. در بزرگسالی، خنده من نوع است، چون اهانت‌آمیز بوده و

انسان را جلف و سبک نشان می‌دهد. خلاصه ما در طول زندگی، آموزش می‌بینیم که به هیچ وجه نخنديم. با همه اينها هنوز دليل‌های بسياري برای خنديدين وجود دارد.

"پنج آدامز" از جمله پژوهشکانی بود که قصد داشت خنده را وارد علم پژوهشکی کند و اين فقط به دليل قدرت درمانی خنده است. از ديگر اتفاق‌های جالب در اين راستا، اين است که در يك خانه سالم‌مندان در "راکویل" يك مددکار اجتماعي و يك طنزپرداز در محبيط سالم‌مندان، باشگاه خنده را فعال كرده و چه قدر جالب تأثير‌های جادوئی آن را شاهد بودند. همه اين موقعيت‌ها از مسرى بودن خنده، منشأ می‌گيرد.

- خنديدين، ضامن سلامتی و طول عمر باور کنيد زندگی ، بی عیب و تقص نیست ، اما می‌تواند بسيار خندهدار و جالب باشد.

خنده ، به دليل ايجاد فعاليت فيزيكى ، كل بدن را تحت تأثير قرار داده و عاملی برای سوخت كالری و کاهش وزن اضافی نيز می‌باشد.

پژوهش‌ها نشان می‌دهند که خنده‌دن، راهی برای جلوگیری از ابتلاء به بسیاری از بیماری‌ها است.

خنده، فشارهای زندگی روزمره را کاهش می‌دهد و باعث بالا رفتن کیفیت عملکرد در محیط کار می‌شود.

خنده، بهترین دارو برای استرس بوده، باعث کاهش هورمون‌های استرس در بدن شده و عکس العمل بدن را به هنگام وقوع فشارهای عصبی تغییر می‌دهد. خنده‌دن، سیستم ایمنی بدن را بهبود بخشیده و موجب دریافت سطح بالاتری از اکسیژن می‌شود.

خنده، به دلیل ایجاد فعالیت فیزیکی، کل بدن را تحت تأثیر قرار داده و عاملی برای سوخت کالری و کاهش وزن اضافی نیز می‌باشد.

بر اساس پژوهش‌های انجام شده، خنده‌دن در طول روز موجب پیروزی دیررس می‌شود. بنابراین، دیدن فیلم‌ها یا خواندن کتاب‌های کمدی و یا هر وسیله‌ای که سبب خنده‌دن شما در طول روز می‌شود، امری بسیار مفید بر حفظ سلامتی می‌باشد.

هم‌اکنون بیمارستانی ایجاد شده که بیمارهای با دوره درمان طولانی و سخت، در آنجا بستری هستند و بدون مصرف هیچ‌گونه دارو، فقط در محیط شاد قرار می‌گیرند تا با افزایش خنده، بر بیماری خود غلبه کنند.

• انواع لبخند

– لبخند مؤدبانه

این لبخند، به‌طور معمول، هنگام احوالپرسی سریع و یا تصدیق مؤدبانه چیزی به‌کار می‌رود. هیچ حرکت قابل تشخیصی در چهره دیده نمی‌شود و فقط گوشدهای لب به سمت بالا حرکت می‌کنند.

– لبخند حقیقی

این لبخند هنگامی دیده می‌شود که تغییرهایی در رفتار ایجاد شود که نشان‌دهنده خوشایند بودن یا لذت بردن از چیزی باشد. به همین دلیل، حقیقی نامیده می‌شود، زیرا از شادی واقعی به وجود می‌آید.

– لبخند هیجان‌زده

این لبخند شامل دو حس است هیجان و شادی ما در این حالت، لبخند حقیقی را همراه با علامت‌های مانند بالا بردن ابروها و ایجاد خطوط افقی در روی پیشانی مشاهده می‌کنیم.

● خنده درمانی در خدمت مدیتیشن (تمرکز فکر) و ریلکسیشن (آرامش)

- تکنیک خنده بدون دلیل (کاتایوکا)

خنده درمانی یکی از بهترین روش‌ها مطلوب ضداضطراب در زندگی استرس‌زای امروزی است. این روش، قابل مقایسه با انواع دیگر راههای ایجاد آرامش و یا روش داروئی است. در درمان داروئی، شما نیاز دارید به صورت فیزیکی، افکار خود را با دنیای فیزیکی اطراف قطع کنید: در صورتی که با خنديدين، شما نمی‌توانيد به چيز دیگری فکر کنید یعنی شما یا فکر می‌کنید یا می‌خنديدين: هر دو با هم انجام نمی‌شوند.

در سایر روش‌های مدیتیشن، نیاز دارید با توان زیادی تمرکز کنید تا شما را از فکرهای ناخواسته دور کند که گفتتش ساده ولی انجامش مشکل است

بنابراین، خنده درمانی، ساده‌ترین روش از روش‌های درمانی است که شمارا

به آرامش سریع می‌رساند.

▪ خنده و کاربرد آن

۱) کاهش استرس:

- سرحال شدن

- پراکندگی عصبانیت و خشونت

۲) ایجاد محیط کاری سالم:

- تنظیم تعادل در زندگی روزمره شما

۳) ارتباط مؤثر، خلاقیت کاری، کار به صورت لذت‌بخش

۴) مقابله با مجادله و سوتفاهم، رفع افسردگی، درد و بیماری منزمن و

کاهش فشار و ناراحتی در مواردی مانند:

- مشکل‌های زندگی زناشوئی،

- مدیریت کلاس و آموزش،

- سلامتی،

- روان‌درمانی،

- غصه و شکست،

- قرس،

- جنایت،

- مراقبت،

- مدیریت رفتار و ...

بنابراین، خنده مناسب و مهم برای موارد زیر است:

افرادی که می‌خواهند دوباره خنده و تعادل خود را به دست آورند،

مجریانی که می‌خواهند متفاوت بیندیشند،

مدیرانی که می‌خواهند روند کار را بدون افزایش استرس دنبال کنند،

کارکنانی که دوست دارند از کار خود لذت ببرند،

شرکت‌هایی که در تصمیم‌های مهم، مشتاق تماس‌های انسانی هستند،

و هر کسی که می‌خواهد تصمیم مهم بدون برخورد بگیرد.

در حقیقت، خنده، نوعی درمان است که مارا تشویق می‌کند از پدیده طبیعی فیزیولوژیکی خنده استفاده کنیم تا احساس‌های دردناک عصبانیت، ترس، کسالت و ... در ما کاهش یابند.

پس از قمایش یک برنامه تلویزیونی در مورد نقش خنده در ایفای سلامتی، «پاملا» ۶۱ ساله احساس کرد به اندازه کافی شاداب و سلامت نیست.

بنابراین تصمیم گرفت هر راه چند تن از دوستاش در کلاس‌های خنده که در کتابخانه «برنفورد» تشکیل می‌شود، شرکت کند. امروزه «پاملا» بیش از همیشه می‌خنند و حتی با غریبه‌ها نیز خیلی شاد و صمیمی برشور می‌کند و آنان را نیز وادار به خنده‌یدن می‌کند. او می‌گوید: «من خیلی از این موضوع خوشحالم، خنده واقعاً سری است و همیشه می‌تواند برای همه خوب باشد.»

تحقیقات اخیر نشان می‌دهد خنده می‌تواند سیستم ایمنی بدن را تقویت کند. البته با افزایش میزان سلول‌های تی «T» جنگنده عفونت‌ها که باعث کاهش استرس، کاهش علائم آلرژی، افزایش مقاومت در برابر درد، کاهش خطر

ابتلا به حمله قلبی و سکته تنظیم فشار خون و همچنین کنترل میزان قند خون می شوند. البته این بدین معنا نیست که خنده تنها برای درمان بیماری ها کافی است بلکه افراد برای داشتن سلامتی باید روزانه ورزش کنند. از استعمال دخانیات پرهیز کنند، میوه و سبزیجات زیاد مصرف کنند. به دستورات پزشک معالج خود عمل کنند و حتماً مراقبت های لازم را انجام دهند. اما علاوه بر تمام اینها اضافه کردن خنده به این لیست نیز می تواند مفید و مؤثر باشد. به خصوص برای کنترل درد. زیرا خنده به مغز فرمان تولید «اندورفین» را می دهد و این هورمون مسکن طبیعی بدن است که باعث کاهش و تسکین درد می شود. البته این نظریه که خنده خاصیت درمانی دارد، جدید نیست. بلکه در سال ۱۹۷۹، «نورمن کازینز»، نویسنده معروف بافروش کتاب «آناتومی یک بیماری» توجه جامعه بین المللی و دنیا را به خود جلب کرد. او در این کتاب سرگذشت زندگی خود را تعریف کرده بود که در دورانی که در اثر ابتلا به بیماری شریانی زندگی اش در معرض خطر مرگ قرار داشته، چگونه نجات پیدا کرد. او برای خود به همان

میزانی که ویتامین C تجویز شده بود، خنده تجویز کرد و متوجه شد که ۱۰ دقیقه خنديدين در اثر تماشاي فيلم های کمدی، حداقل ۲ ساعت خواب راحت و بدون درد برای او به ارمغان می آورد. او با خنديدين سر انجام توانست بر درد غلبه کند و از تمام دردها رهایی پیدا کند و به طور غیرمنتظره ای درمان شود.

بنابراین هیچ گونه شباهی ای در تأثیر مثبت خنده وجود ندارد و تنها با یک لبخند آزادسازی «اندورفین» آغاز می شود. برای خنديدين نباید حتماً دنبال بهانه یا سوژه ای بگردید و منتظر باشید بلکه باید با خود تمرين کنید که هر زمان که بخواهید قادر به خنديدين باشید.

کارشناسان معتقدند: کودکان پیش دبستانی و حتی کوچکتر در روز به طور متوسط ۴۰۰ مرتبه می خندند در حالی که این میزان در میان نوجوانان و جوانان تنها ۱۵ مرتبه و حتی کمتر است. زیرا همیشه و همه جا به ما آموزش داده شده که باید جدی باشیم و با افراد، جدی و خشک رفتار کنیم به خصوص در محیط کار، در غیر این صورت با مشکل مواجه می شویم. اما

باید بدانیم بد نیست گاهی هم به فرد بذله گو و خندانی تبدیل شویم و این خنده بسیاری از کسالت‌های محیط کار را از بین می‌برد. حتی اگر کمکی هم به مشکلات شما نکند ولی باز هم همین‌لان شروع به خنیدن کنید.

• از قه دل بخندیم

آیا تاکنون از خود پرسیده اید که چند بار در روز از قه دل می‌خنید؟ آیا آدم خوش خنده و خوش‌رویی هستید یا گرفته و عبوس و به اصطلاح جدی و مبادی آداب! پژوهش‌های گوناگون در زمینه اثرات خنیدن بر جسم و روح بیانگر این واقعیت است که خنیدن سبب از بین رفتن بسیاری از فشارهای روانی شده و راندمان کاری را در افراد بالا می‌برد. در کشور هندوستان برای تشویق مردم به اینکه از دل مشغولی‌های روزانه خود دست برداشته برای لحظه‌ای هم که شده با "خنده" مشکلات خود را فراموش کنند، دست به ابتکار جالبی زده اند و دوره‌هایی تحت عنوان "خنده درمانی" تشکیل داده اند که این دوره‌ها با استقبال بسیاری رویه رو شده است.

بهره گیری از "خنده" برای درمان ناهنجاری های فکری و عارضه های جسمی، نخستین بار نیست که به مرحله اجرا درمی آید. پیش از این در کشور ژاپن به معجزه خنده بی برد و از آن برای آرامش روح و روان استفاده نموده اند.

باشگاههای خنده در کشورهای غربی مانند آمریکا و انگلیس که هفته ای یک بار دایر می شوند مفید هستند اما کافی نیستند و نیاز افراد را بر طرف نمی سازند چرا که انسان ها برای قامین نیازهای روحی خود به اینکه هر روز بخندند نیاز دارند.

یکی از محسن ایجاد اتاق خنده این است که دیگر نیازی به وقت قبلی نیست و هر کس می تواند در هر زمانی که دلش خواست به آنجا برود و تا دلش می خواهد بخندد.

نکته مهم اینجا است که آیا افراد می توانند هر زمان که اراده کنند بی دلیل بخندند و یا باید محرکی آنها را به این عمل وادارد. تحقیقات نشان می دهد که بسیاری از انسان ها نسبت به لطیفه هایی که می شنوند عکس العمل نشان

می دهند. برای اینکه بتوانید خنده‌دن را تمیزین کنید باید با افرادی معاشرت کنید که همیشه شاد و خوشحال هستند، گویی هیچ غم و غصه‌ای در زندگی ندارند و اگر هم دارند آن را بروزنمی دهند. در این گونه کلاس‌ها توسط تلویزیون و یا ضبط صوت داستان‌های خنده‌دار و با منزه به نمایش در می‌آید تا افراد به خنده‌دن و ادار شوند.

● خنده را می‌توان به چند گروه تقسیم‌بندی کرد:

- گروه اول همان لبخندهایی استند که افراد در هر زمان و مکانی می‌توانند از آنها استفاده کنند. به طور مثال خیلی‌ها برای اینکه ترس و یا اضطراب خود را پنهان کنند آن را با یک لبخند بروز می‌دهند و یا لبخندهایی که آدم‌ها از روی تنبی، بی تفاوتی و اینکه حوصله حرف زدن ندارند به یکدیگر تحویل می‌دهند.

- گروه دوم خنده‌هایی استند که در مکان‌های خاص و با کمی احتیاط انجام می‌گیرند. مثلاً در مکان‌های عمومی خنده بی‌جا و بی‌مورد شخصیت آدم‌ها را زیر سؤال خواهد برد.

- گروه سوم خنده های بی صدایی است که در دل آدم ها انجام می گیرد.

برای مثال دوست شما مطلبی در مورد شخصیت شما به زبان می آورد که به نظر شما اصلاً واقعیت ندارد و شما در دل به او می خنید و یا موردي را از کسی پنهان کرده اید و در دل به او می خنید که از همه جا بی خبر است.

- گروه چهارم خنده های کاملاً دوستانه است، زمانی که از ته دل می خنید و در آن لحظه تنها به چیزی می اندیشید که باعث خنیدن شما شده است. در این حالت تمام اعضاء بدن شما از عضلات سر و صورت گرفته تا دست و حتی قفسه سینه، شمارا در خنیدن همسراهی می کند.

از این رو از ته دل خنیدن بهترین و مفیدترین نوع خنده است! بنابراین از همین امروز تصمیم بگیرید با لبخند زدن به دیگران و از ته دل خنیدن آرامش را به محیط کار و زندگی خود آورده و زمینه ای مناسب برای رشد خلاقیت ها و دوستی های پایدار فراهم کنید.

- بذله گویی بهترین پاسخ، شرایط ناگوار

بی شک هر کدام از ما در طول زندگی روزمره خویش در شرایطی قرار می گیریم که ممکن است کنترل اعصاب و رفتار خود را از دست بدهیم و به گونه ای غیر طبیعی عمل کنیم . زمانی که به شدت عصبانی شده ایم و تمام اعضای بدن ما آماده پرخاشگری است . وقتی که ترسیده ایم و ترس قام وجود ما را پر کرده است و جزو منبع ترس و فرار از آن ، هیچ چیز دیگر را نمی توانیم احساس و ادراک کنیم . آن گاه که به خاطر از دست دادن یک موقعیت یا هر چیز ارزشمند دیگر کاملاً افسرده شده ایم . هنگامی که به لحاظ یک اشتباه مورد تمسخر و مضحكه دیگران قرار می گیریم و از شرم تا بناگوش سرخ می شویم یا آن موقعی که در مواجه با درخواست اطرافیان دوستان و همکاران ، توان دادن پاسخ منفی از ما سلب شده است . موقعیت ها و شرایطی اند که ما را رنج می دهند هر یک از ما برای رهایی از چنین وضعیت هایی حتماً مکانیزم هایی را به کار برد که این شاید رفتارهای خاصی را به صورت قابلی فرا گرفته ایم و در مقابل هر نوع محركی پاسخ های یکسان ارائه می دهیم . ممکن است در برخی موارد احساس کرده باشیم که پاسخ ما

به یکی از چنین موقعیت‌های رنج آوری قانع کننده یا ارضاء کننده نبوده است.
آیا به راستی همه واکنش‌های لازم را برای رویارویی با همه موقعیت‌ها
فرآگرفته‌ایم؟ آنها کدام‌اند؟

در بسیاری از موارد گفتار نفر و بدله گویی بهترین پاسخ به شرایط ناگوار
و رنج دهنده است. تجربه به اثبات رسانده است که شرایط ناراحت کننده
 دائمی نیستند و بعد از اندک مدتی خاصیت رنج آور بودن خود را از دست می‌
دهند. شاید این امر بدان علت باشد که حوادث اتفاق افتاده واقعاً به اندازه‌ای
که فکر می‌کردیم آزار دهنده نبوده اند بلکه تفسیر ما در آن لحظه چنین
بوده است. برخی از روان‌شناسان اعتقاد دارند که به جای اتفاقات بیرونی،
اندیشه‌های ما ایجاد نگرانی و رنج می‌کنند نه آن چه در بیرون اتفاق افتاده
است.

به طور کلی بسیاری از مسائل و مشکلات زندگی، ظاهراً مهم و تعیین کننده
اند، در حالی که واقعاً این طور نیست و نباید آن قدر وجود و ذهن فرد را

در کنترل خود بگیرند تا جایی که همه اعمال و رفتار وی را تحت الشعاع قرار داده، فرصتی برای اندیشیدن به مطالب و مسائل دیگر زندگی نباشد. بعضی از مردم جدی بودن و جدی گرفتن یک امر را با غوطه ورشدن در آن اشتباه می‌گیرند. فرو رفتن در یک اندیشه عمل یا هر امر دیگری با جدیت متفاوت است. جدی بودن، یعنی مشغول بودن به یک امر و در عین حال امور دیگر را از نظر دور نداشتن.

به خوبی می‌دانیم که بسیاری از پدیده‌ها و اتفاقات زندگی روزمره جزئی و زودگذرند. اما برای لحظاتی آن چنان تمام فضای شخصیت ما را در خود می‌کشند و پوشش می‌دهند که هر آن چه را آموخته ایم فراموش می‌کنیم. به عنوان مثال وقتی دانش آموزی معلمی را و مارا عصبانی می‌کند و با رفتارش موجب رنجش او می‌شود برای دقایقی آن چنان معلم منقلب می‌شود که گویی بدترین حوادث روی داده است.

در مثال فوق نیز اگر از منظری دیگر حادثه را ببینیم یعنی باور داشته باشیم که نوجوانان نادانسته رفتارهایی انجام می‌دهند که بزرگسالان را می-

رنج اند و اگر چنین نبود اصولاً تریت معنی پیدا نمی کرد ، با رفتار

ناخوشایند یک نوجوان می توانیم راحت‌تر کنار بیاییم.

هر پدیده ای را می توان از نگاه و زاویه ای دیگر نیز مشاهده کرد. اگر ذهن

ما تنها روی احساس یا رفتاری خاص تمرکز کند و تنها همان را ببیند و توان

ارزیابی، تحلیل و تقد آن را نداشته باشد نتیجه ای جز تلغیت کامی نخواهد

داشت.

اغلب اتفاقات و حوادث پریشان کننده زندگی را می توان با روح شوختی و

بذله گویی به اموری قابل تحمل تبدیل کرد. این روحیه که فرد بتواند هنگام

خشم، عصبانیت یا هر موقعیت عاطفی و رنج آور دیگر، لحظه ای توقف کند

و با خود شوختی کند یا به خود رفتار و نگرش های خود بخندد یک مهارت

است مهارتی که باید آموخته شود.

خیام می گوید:

آیا همه آن چیزهایی که ما را به خنده و اداشته یا رنج داده اند. امروز

فراموش نشده اند ؟ پاسخ حتماً مثبت است آیا آن چه ما را به خنده‌یدن به

دیگران و اداشته واقعاً خیلی خنده دار بوده و آن چه به نظر مارنج آور بوده است واقعاً ارزش آن همه رنجیدگی را داشته است؟ به یقین پاسخ منفی است مسائلی از این قبیل آن اندازه مهم و ماندگار نیستند تا همه افکار ما را به خود مشغول بدارند.

به گفته آدلر، اعمال هر شخص از زاویه انتخاب شیوه زندگی او نگریسته می شود شیوه ای که مردم به طور خلاق خود را سازمان می دهند و این کار عمدتاً تعیین کننده پاسخ آنها به جهان خارج است. نتیجه عملی این فرض این است که ما انسان ها بیشتر تحت تأثیر تفسیر مان از واقعیات قرار می گیریم تا خود آن واقعیات. از آنجا که ما انسان ها موجودات خودآگاهی هستیم اتفاقات و پرسشانی هایی که برای ما به وجود می آیند برای هر فرد قابل مشاهده و دیدن است و همین مشاهده ما را دوباره پرسشان و مختل می کند. پرسشانی اولیه ایجاد آشتفتگی می کند و معمولاً به نوعی خاتمه می یابد و محدود به مجموعه ای از شرایط است لیکن آشتفتگی های بعدی غالباً فراگیر می شوند و ممکن است تمام زندگی فرد را مختل سازند.

آن چه در این بحث اهمیت دارد این است که پریشانی دوم عملی غیر منطقی است. پریشانی اولیه واقعیتی بوده است که اتفاق افتاده و نمی شود آن را انکار کرد اما رغبت به تداوم و بازگو کردن ذهنی آن باعث اسیر شدن در دام افکار غیر منطقی و گسترش احساس خشم، خصومت، قرس و اضطراب بی دلیل می شود که نه لازم است و نه ضروری و بر عکس سبب رنج و تلخگامی بیشتر خواهد بود.

یک لحظه شادی مانند نورافکنی در قاریکی، فضای قاریک و خسته فرد را روشن می کند و باعث می شود حتی برای یک زمان کوتاه اتفکاکی بین حالات عاطفی نامطلوب و روان انسان به وجود بیاید و در پرتو همین روشنایی و جدایی میان حالات نامطلوب و روان انسان، فرد بتواند خود را دریابد و پریشانی را از خویشتن دور کند.

تمداوم تفکر درباره حوادث و پریشان ها گرددابی ایجاد می کند که هر لحظه عمق آن بیشتر شده، شخصیت فرد را در کام خود می کشد. به حدی که همه شخصیت در آن غرق می شود و مشاهده دنیای بیرون از آن گرداب

غیر ممکن می گردد این حالت از ضعف های انسان است. این همان گرایش فطری انسان برای تخریب خود است. آلبرت الیس اشاره می کند که: لیکن همه وجود انسان نبایستی در خدمت این گرایش باشد چون انسان صاحب اراده و عقل و شعوری است که می تواند منطقی هم باشد و عقلانی عمل کند. اگر با ضعف ها و شکست هایمان حتی در موقعی که تا حدودی موجب تحریر، پریشانی، خشم، شرم و قرس ما می شوند با روحیه ای آسان گیر مواجه شویم و اگر بتوانیم مسئله را با کمی بذله گویی و شوختی توأم کنیم بعدها نسبت به شکست ها و ضعف ها خیلی حساس نخواهیم شد همیشه باید به یاد داشته باشیم که همه می انسان ها در رسیدن به بعضی از هدف هایشان شکست می خورند خصوصاً اگر هدف های بلند پروازانه ای انتخاب کرده باشند.

اغلب اتفاقات و حوادث پریشان کننده زندگی را می توان با روح شوختی و بذله گویی به اموری قابل تحمل تبدیل کرد. این روحیه که فرد بتواند هنگام خشم، عصبانیت یا هر موقعیت عاطفی و رنج آور دیگر، لحظه ای توقف کند

و با خود شوختی کند یا به خود رفتار و نگرش های خود بخندد یک مهارت است مهارتی که باید آموخته شود.

روان شناسان معروف به روان شناسان کمال گرا در توصیف شخصیت افراد کمال گرا بر این باورند که یکی از ویژگی های این افراد توان بدله گویی است. دکتر ویکتور فرانکل صاحب مکتب لوگوپرایی در کتاب انسان در جست و جوی معنی، در آنجا که شرایط سخت و طاقت فرسای اسارت گاه های نازی ها که خود یکی از اسیران آن بوده است شرح می دهد می گوید: اگر بودن چیزی به عنوان هنر در زندان شگفت آور باشد شوختی و مزان است، گو این که به ندرت صورت می گیرد شوختی یکی دیگر از سلاح های روان است برای حفظ جسم و به خوبی پیداست که بیش از هر چیز دیگر قدرت لازم را به شخص خواهد داد و حتی اگر به مدت کوتاهی نیز باشد بر هر وضعی چیزه می شود.

از دیگر ویژگی های افراد کمال گرا خوشبینی و مثبت اندیشی است خوشبینی، شوختی و خنده انسان را برای مبارزه با منفی گرایی و منفی بینی

آماده می سازد انسان هایی که در زندگی و در مقابله با مسائل و مشکلات مربوط به آن موفق بوده اند آنها بیان کرد که روش زندگی شاد و خوبینافه را در پیش گرفته اند شوختی و بذله گویی با خود و دیگران نه تنها خواشید است و روابط بین فردی را بهبود می بخشد بلکه انسان را در برابر فشارهای روانی مختلف مقاوم می سازد.

شادی، خوبینی و نفرگویی نیرویی است که وجود شخص را از افرادی پر می کند و هیچ جایی برای احساسات و افکار منفی باقی نمی گذارد به گفته مولانا نار خندان باعث را خندان کند.

• مهارت بذله گویی

بذله گویی مهارتی است که در شمار مهمترین مهارت های زندگی باید قرار بگیرد و باعث می شود حتی برای یک زمان کوتاه اتفکاکی بین حالات عاطفی نامطلوب و روان انسان به وجود بیاید و در پرتو همین روشنایی و جدایی میان حالات نامطلوب و روان انسان، فرد بتواند خود را دریابد و پریشانی را از خویشتن دور کند.

دکتر فرانکل در یک تمثیل زیبا روح انسان را به اتفاقی تشییه می‌کند و می‌گوید اگر شیر گاز را در یک اتاق باز کنیم همه فضای اتاق به یک اندازه تحت تأثیر گاز قرار می‌گیرد در واقع گاز همه اتاق را به یک اندازه پرس می‌کند روان نیز این چنین است یک اتفاق همه فضای شخصیت انسان را در بر می‌گیرد که اگر بخواهیم می‌توانیم در یک لحظه با یک شوخی با خود و گفتن یک جمله خنده دار این فضای را پر از شادی کنیم و مولوی می‌گوید:

گر تو خواهی آتش، آب خوش شود   ورنخواهی آب هم آتش شود

یک جمله کوتاه نفر واقعاً می‌تواند روح انسان را پر از شادی کند و همین لحظه کوتاه فرستی است تا دنیای پیرامون را به گونه‌ای دیگر بینیم و همه روح و ذهن تحت تأثیر عوامل نامطلوب و مخرب قرار نگیرد.

همان گونه که اشاره شد روحیه بذله گویی مهارتی است که باید آموخته شود. همچنین کوشش در برانگیختن قریحه بذله گویی و دیدن و قایع در پرتو نوری از مناح، حیله‌ای است استادانه در فن زندگی و زنده ماندن،

بذهله گویی مهارتی است که در شمار مهمترین مهارت های زندگی باید قرار بگیرد.

آلپورت می گوید: «سلامت روانی افراد ، همبستگی بالائی با میزان به کارگیری مهارت های زندگی به طور منطقی دارد.»

فرد افسرده ای که توانست به خود و کار خود بخندد و سروسامانی به وضع خود داده و حتی به راه درمان افتاده است. وقتی یک بیمار بتواند به چنین مهارتی دست پیدا کند دور از واقعیت نیست که باور کنیم انسان های طبیعی و سالم در فراگیری این مهارت قادر قرر و تواناقدند. کافی است باور کنیم که ما انسان ها بیشتر تحت تأثیر تقسیر مان از واقعیات قرار می گیریم تا خود واقعیات باور کنیم که انسان دارای قابلیت های فراوان است که هر کدام از آنها را می توان کشف ، بارور و شکوفا نمود و یک زندگی سالم و شاد را برای خود و اطرافیان فراهم آورد. آری انسان می تواند با شوخی خود را از خود جدا کند نیرویی پنهانی وجود ندارد که نتوان آن را کشف کرد و شکوفا ساخت کافی است بدانیم که می توانیم به گفته فردوسی حکیم

مده دل به غم تا نگاهد روان
به شادی همی دار تن را جوان

منابع:

- نظریه های مشاوره و روان درمانی تألیف: دکتر عبدالله شفیع آبادی
- "بدون دلیل بخندیم!", دکتر مادان کاتاریا (بنیانگذار باشگاه جهانی خنده)، مترجم: مجید پزشکی (مرتبی رسمی خنده درمانی)

Refrence English

- Vlachopoulos C, Xaplanteris P, Alexopoulos N, Aznaouridis K, Vasiliadou C, Baou K, Stefanadi E, Stefanadis C. (۲۰۰۹). Divergent effects of laughter and mental stress on arterial stiffness and central hemodynamics. *Psychosom Med.*

در کanal تلگرام کارنیل هر روز انگیزه خود را شارژ کنید ☺

<https://telegram.me/karnil>

